

Till

Miljödepartementet

Diarienummer: M2021/02061

m.remissvar@regeringskansliet.se

kopia:

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Yttrande om

Miljösanktionsavgifter för överträdelser av förbud mot användning av växtskyddsmedel på vissa platser samt krav på tillstånd vid användning av växtskyddsmedel i handelsträdgårdar

Fritidsodlarnas Riksorganisation, FOR, tackar möjligheten att lämna synpunkter. FOR är en samarbetsorganisation för Riksförbundet Svensk Trädgård, Koloniträdgårdsförbundet, Trädgårdsamatörerna och ytterligare 17 rikstäckande föreningar för fritidsodlare och representerar därmed 70 000 medlemmar. FOR är också en röst för alla 5 miljoner fritidsodlare i Sverige.

FOR lämnar följande synpunkter:

Nuvarande reglering

4.2 s.6:

Direktiv om en hållbar användning av bekämpningsmedel

Om växtskyddsmedel förbjuds så behöver det finnas motsvarande produkter eller metoder som kan användas av fritidsodlare för att skydda sina växter. FOR efterlyser därför adekvat information och forskning om alternativa bekämpningsmetoder för fritidsodlingen. Den tillgängliga informationen utgår främst från storskalig yrkesmässig produktion och är inte alltid möjlig att anpassa till mindre skala. Om konsumenterna ska göra bra miljöval och ersätta kemiska växtskyddsmedel med andra metoder så behöver dessa grundas på vetenskapligt validerade studier. Tillgången till icke-kommersiell rådgivning måste också öka framöver.

FOR anser också att Jordbruksverket borde ansvara för att bistå fritidsodlare, samt de som ansvarar för skötsel av allmän park och mark, med kunskap och råd om integrerat växtskydd. Detta då Jordbruksverket besitter expertisen om odling och integrerat växtskydd. Idag finns ingen myndighet som ansvar för fritidsodlingens frågor.

Vi efterlyser också åtgärder för underlättande för att introducera lågriskmedel och biologiska organismer, på den svenska marknaden, tillgängliga för privat användning. Vi anser t ex att lågriskmedel, som är godkända för allmänheten i andra EU-länder, bör få säljas utan nationellt produktgodkännande i Sverige precis som för biociderna. Detta då tillverkare av växtskyddsmedel anser den svenska marknaden vara för liten för att täcka kostnader kopplat

till produktgodkännande. Även om dessa frågor inte står i fokus i denna remiss så är det ändå viktigt att reflektera över hur stora möjligheterna är framöver att fritidsodlarna kan få tillgång till dessa växtskyddsmedel.

Straffbestämmelser och miljöstraffavgifter

4.4 s. 8

För icke-juridiskt kunnig är det svårt att förstå vilken påföljd som blir aktuell när det bryts mot förbud eller föreskrift. Under vilka förutsättningar är det aktuellt med miljöstraffavgift och inte böter? Förtydligande hade behövts.

Ny miljöstraffavgift

5 s. 8:

Informationen om de nya regler som började gälla 1 oktober 2021 har enligt vår bedömning inte nått ut till den breda allmänheten. Här hoppas vi på att staten kan satsa på informationskampanj inför odlingssäsongen 2022. Risken i dagsläget är att fritidsodlare bryter mot lagen utan att de vet om det. Att då samtidigt föreslå en miljöstraffavgift på 5000 kr är inte rimligt.

Återinförande av ett krav på kommunalt tillstånd

6 s. 9:

Även om detta krav fanns för näringsidkare innan den 30 september 2021 och beskrivs mer utförligt i tidigare promemoria (M2020/00660) så hade en mer omfattande bakgrundsbeskrivning underlättat läsningen. Vi saknar en beskrivning över:

- Vad kravet innebär i form av ökad administration särskilt för små fristående handelsträdgårdar? Vi är oroade att den administrativa bördan kommer öka och minska deras konkurrenskraft jämfört med trädgårdskedjor och byggvaruhus.
- Hur det praktiska förfarandet för att få kommunalt tillstånd för bekämpning går till och hur länge det gäller?

Vi undrar också varför det är den kommunala nämnden som tar beslut gällande yrkesmässig användning i handelsträdgårdar när den hortikulturell- och växtskyddskompetens oftare finns på länsstyrelserna?

Konsekvensbeskrivning

9.2 Konsekvenser för enskilda

Se kommentar under rubriken **Allmänna kommentarer gällande ny växtskyddslagstiftning**

9.4 Konsekvenser för miljön

FOR anser fortfarande att det inte har presenterats ett tillräckligt bra underlag som visar på hur stor negativ effekt användningen av klass 3-medel haft för miljön. Därmed tycker vi inte heller att det går att förutsätta att införande av miljöstraffavgift skulle bidra till stärkt skydd för miljön.

Allmänna kommentarer gällande ny växtskyddslagstiftning

FOR har de senaste åren svarat på flertalet remisser som gäller den nya växtskyddslagstiftningen. Vi har återkommande påpekat brister i konsekvensanalyserna och bakgrundsbeskrivningar när det kommer till privat användning av växtskyddsmedel och fritidsodlarnas behov av fungerande växtskydd. Men dessa synpunkter tycks inte tagits hänsyn till. Vi väljer därför att upprepa följande även om det inte är direkt kopplat till aktuell remiss:

Genomgående i de senaste årens remisser som gäller den nya växtskyddslagstiftningen beskrivs effekterna av föreslagna ändringar för privat personer nästan uteslutande ur miljö- och hälsoperspektivet. Däremot saknas i stort resonemang kring privatpersoners rätt att skydda sin egendom vid t ex angrepp av skadegörare eller när behov uppstår att bekämpa invasiva främmande växter. Från Storbritannien har det exempelvis rapporterats att parkslide som växer på privat mark kan minska fastighetens värde med uppemot 20%. I en del fall är sista utvägen, när alla andra metoder misslyckats, kemisk bekämpning.

Vidare förbereder Naturvårdsverket för att införa *Nationell förteckning över invasiva främmande arter* under 2022. I de fall det kommer att bli krav på utrotning av befintliga bestånd av reglerade växtslag behövs effektiva metoder. Integrerat växtskydd med en kombination av icke-kemiska och kemiska metoder blir sannolikt nödvändig. I sådana fall är det viktigt att även privata användare, dvs. inte bara yrkesmässiga användare, har tillgång nödvändiga växtskyddsmedel. Detta för att undvika att privata användare drabbas av orimliga kostnader för bekämpningen. Exempelvis, så har engelska forskare tydligt lyft fram att glyfosat krävs för att effektiva bekämpa parkslide, något som inte längre är godkänt i Sverige. Flera av de alternativa bekämpningsmetoder som ibland föreslås har ingen långsiktig bevisad effekt, kan vara mycket kostsamma för privatpersoner och till och med miljöbelastande när t ex varmvatten används för bekämpning av rotsystemen. FOR anser inte detta vara rimligt och konstaterar att detta är en konsekvens av att den nya växtskyddslagstiftningen inte tillräckligt tagit hänsyn till problematiken kring bekämpning av invasiva främmande växter.

Slutligen; fritidsodlare väljer idag i allt större utsträckning att odla sin egen mat i större eller mindre skala. FOR:s rådgivning baseras på ekologiska odlingsmetoder. Som ekologiska fritidsodlare behöver vi därför ha tillgång till samma växtskyddsmedel som är godkända för ekologisk yrkesodling för att skydda våra trädgårdar.

Stockholm 2022-02-01

Inger Ekrem
Ordförande
Fritidsodlingens Riksorganisation

Ulf Nilsson
Sekreterare, AgrDr
Fritidsodlingens Riksorganisation